

Handelingsverlegenheid verminderen en Samen Beslissen bevorderen

Kennisbundeling van beschikbare instrumenten die (aanstaande) ouders en professionals ondersteunen bij het bespreekbaar maken van kwetsbaarheid in de periode voor, tijdens en na de zwangerschap.

Werkmethodieken

	Real Care Baby	Samen Starten (JGZ)	Stress sensitiviteit training	Connect2Grow	INVRA
Wie is de doelgroep?					
(A.s.) Ouders/ouders met kinderwens	✓	✓	✓		✓
Zwangere vrouwen	✓		✓	✓	
Zwangere vrouwen en hun partner	✓		✓	✓	
Kraamvrouwen			✓		
Ouders met kinderen t/m 1000 dagen		✓	✓	✓	
Ouders met kinderen 0 t/m 4 jaar		✓	✓		
Ouders met kinderen 4 t/m 18 jaar		✓	✓		
Ouders met LVB			✓		
Ouders met psychiatrische problemen			✓	✓	
Ouders met (psycho)sociale risicofactoren		✓	✓		
Zorgverleners (intermediair)	✓	✓	✓	✓	
Wie zijn de gebruikers?					
Vertoekundig zorgverleners (vertokundigen, gynaecologen, artsen in opleiding, verpleegkundigen)	✓			✓	
Kraamverzorgenden				✓	
Jeugdartsen en -verpleegkundigen		✓		✓	
Jeugdhulpverleners				✓	
Wijkteam/hulpverleners sociaal domein	✓		✓	✓	
Cliënten/patiënten/ (a.s.) ouders	✓			✓	
Hulpverleners mentale gezondheidszorg	✓			✓	
Onderwijs	✓				
Welke onderwerpen komen aan bod?					
Kinderwens	✓	✓			
Opvoedvaardigheden/ouderschap	✓	✓	✓	✓	✓
Veiligheid i.r.t. ontwikkeling kind	✓	✓	✓	✓	
Zwangerschap/zorg				✓	
Medische (risico)factoren				✓	
(Psycho)sociale risicofactoren en leefstijl		✓		✓	
Ervaringen	✓	✓		✓	
Voortlichting	✓			✓	
Zelfredzaamheid	✓	✓	✓	✓	✓
Wat is het doel?					
Signalering/screening		✓	✓	✓	✓
Diagnostiek				✓	
Goede gespreksvoering	✓	✓	✓	✓	
Passende zorg				✓	
Samen Beslissen over zorg- en hulpverlening	✓	✓	✓	✓	
Effectmeting	✓			✓	
Zorgevaluatie				✓	
Toeleiding		✓	✓	✓	
Risicotaxatie	✓	✓		✓	✓
Gegevensoverdracht		✓		✓	
Voorbereiding ouderschap	✓	✓		✓	

	Real Care Baby	Samen Starten (JGZ)	Stress sensitiviteit training	Connect2Grow	INVRA
Werkwijze	Real care baby is gebaseerd op de noden van een pasgeboren "echte" baby. De zorg- of hulpverlener kan volgen hoe de verzorger gedurende bepaalde periode voor de baby gezorgd heeft. Zorgverlener en verzorger evalueren dit en vormen zo een realistisch beeld van o.a. ouderschap, impact op relatie, draagkracht en aanwezigheid van ondersteuning	Doel is het bevorderen van de psychosociale ontwikkeling van kinderen, door onder andere het inventariseren van de risico- en beschermende factoren, het volgen van de opvoedingsituatie, het bekrachtigen van de ouderlijke competenties en de toeleiding naar zorg op maat. JGZ-professionals gaan op gestructureerde wijze in gesprek met de ouders over de ontwikkeling van het kind in zijn omgeving door het bespreken van vijf domeinen: <ul style="list-style-type: none"> • competentie van de ouders; • rol van de partner; • sociaal netwerk; • gebeurtenissen en omstandigheden (mogelijke obstakels); • welbevinden van het kind. 	Een aanpak waarbij rekening wordt gehouden met stress die ouders ervaren. Hierbij wordt er uitgegaan van effectief contact door rekening te houden met: <ul style="list-style-type: none"> • Autonomie (handelingsvrijheid en ruimte voor de eigen zienswijze), • Betrokkenheid (oordeelsvrij contact, gelijkwaardigheid en oprechte interesse) en • Competentie (kent de spelregels en voelt ondersteuning bij een positief zelfbeeld). • Daarnaast het toepassen van empathisch luisteren, door te reflecteren en verandertaal te ontlocken. Daarbij stel je vragen of geef je reflecties die de ander aanzetten tot nadenken over redenen die uitnodigingen tot verandering en actie. 	Bij zwangeren en hun partners met hulpvraag of verhoogde kans op suboptimale ouder-kindrelatie wordt dmv digitale gevalideerde vragenlijsten ouder-kindrelatie in kaart gebracht en zorg op maat geadviseerd, welke vervolgens in een zorgnetwerk uitgevoerd, waarbij follow-up tot 1 jaar na de geboorte plaats vindt. Het werken vanuit verbinding staat centraal in de aanpak en er wordt trauma-sensitief gewerkt.	Het meest belangrijke aan deze aanpak is dat er wordt uitgegaan van de krachten en kwaliteiten van mensen, en daarop wordt voorgebouwd aan de hand van drie pijlers: <ol style="list-style-type: none"> 1. Autonomie; Eigen keuzes maken en zelfsturing; 2. Competenties ontwikkelen (je talenten); 3. Betekenis zijn voor anderen, in verbinding met anderen en de omgeving.
Succesfactoren werkwijze	<ol style="list-style-type: none"> 1. Methodiek van ervaringsgericht leren vanuit intrinsieke motivatie vanuit de verzorger 2. Positieve insteek 3. Voorbespreking laagdrempelig (met bijbehorende formulieren) 4. Video dagboek; fijne en moeilijke momenten 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vanaf de geboorte is aandacht voor de ontwikkeling van kinderen binnen de brede context. 2. Een verbeterde consultvoering, zowel inhoudelijk als op het gebied van gespreksvaardigheden. 3. Een verbeterde aansluiting bij de behoefte van de ouders. 4. Vaker en eerder kunnen identificeren van de risico's voor psychosociale problemen bij jonge kinderen. 5. Monitoring van de ontwikkeling van het jonge kind door middel van het stapsgewijze volgsysteem. 6. Snellere toeleiding naar passende ondersteuning voor het gezin. 7. Een verbeterde samenwerking met de partners binnen het brede jeugd domein. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Met stress-sensitieve gesprekken verlaag je de stress en verhoog je de motivatie bij de cliënt. 2. Cliënten krijgen de ruimte om na te denken over hun keuzes, gedrag en zelfregie. 3. Ze komen uit de vicieuze cirkel, maken betere keuzes en krijgen hun leven beter op orde. 	Ontwikkeld in samenwerking met cliënten en professionals, gericht zowel zwangere als partner, werken vanuit presencing en inzetten op de relatie, zoveel mogelijk regie bij cliënten, korte lijnen, uitleg over biologisch belang van ouder-kindrelatie voor foetale en neonatale (hersenen) ontwikkeling	Positieve insteek en stapsgewijze manier om competenties van mensen met een LVB te vergroten, o.a. op gebied van ouderschap.
Is de methode gevalideerd?	Nee	Ja		Bij evaluatie verbetering van ouder-kindevaluatie aangetoond	
Meer informatie	Jacqueline Pasmans (coördinator) realcarebaby@heerten.nl	Nicòlle Verstraeten en Nynke Steenbergen www.ncj.nl/onderwerp/samenstarten samenstarten@ncj.nl	arlette.jungmann@socialforce.nl Social Force https://socialforce.nl/trainingen/	Hilmar Bijma en Mijke Lambregtse-van den Berg https://connect2grow.info/	Frouke Sondeijker FSondeijker@verwey-jonker.nl

Disclaimer

Dit overzicht kwam tot stand door een samenwerking van de hier genoemde ZonMw-projecten. Het doel van de samenwerking is kennisdeling rondom verminderen handelingsverlegenheid bij het bespreken van kwetsbare situaties tijdens de eerste 1000 dagen. Deze projecten gebruiken of ontwikkelen de instrumenten in dit overzicht, met hun samenwerkingspartners. Het heeft niet de intentie uitputtend te zijn (september 2023).

Neem voor meer informatie contact op met Hiske Ernst-Smelt, Erasmus MC: h.ernst-smelt@erasmusmc.nl.

